

Uppföljningsbeslut

**efter kvalitetsgranskning av undervisningens kvalitet i
särskild undervisningsgrupp vid Nyvångskolan i Lunds
kommun**

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning av genomfört en tematisk kvalitetsgranskning om *Undervisningens kvalitet i särskild undervisningsgrupp* vid Nyvångskolan i Lunds kommun. Kvalitetsgranskningen genomfördes under våren 2024.

Vid kvalitetsgranskningen identifierade Skolinspektionen ett antal utvecklingsområden för skolenheten som angetts i beslut den 7 mars 2024.

Skolinspektionen har begärt att huvudmannen för Nyvångskolan senast den 6 september 2024 ska redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån identifierade utvecklingsbehov. Lunds kommun har inkommit med en sådan redovisning den 6 september 2024.

Beslut efter uppföljning:

Skolinspektionen bedömer redovisade åtgärder på följande sätt:

Delområde 1: Förutsättningar för lärande

Huvudmannen har vidtagit tillräckliga åtgärder för att höja kvaliteten.

Delområde 2: Undervisningens fokus på kunskapsutveckling

Huvudmannen har påbörjat ett arbete som ligger i linje med Skolinspektionens bedömning.

Delområde 3: Förhållningssätt i undervisningen

Huvudmannen har påbörjat ett arbete som ligger i linje med Skolinspektionens bedömning.

Skolinspektionen förutsätter att huvudmannen tar ansvar för ett fortsatt utvecklingsarbete. Skolinspektionen avslutar härmed granskningen.

Bakgrund

Den sammanfattande bedömningen var: Skolinspektionen bedömer att elever i särskild undervisningsgrupp vid Nyvångskolan i flera delar ges en undervisning som är präglad av goda förutsättningar för lärande, och omfattas av en tilltro till elevernas förmågor samt fokuserar på kunskapsutveckling.

Delområde 1: Förutsättningar för lärande

Ett utvecklingsarbete behövde inledas inom följande del:

- Lärarna behöver, under ledning av rektorn, utveckla undervisningen så att den omfattar en större variation av arbetssätt och arbetsformer.

Av huvudmannens redovisning framgår att skolledningen har lett diskussioner om utvecklingsområdet i flera olika forum, med arbetslag, speciallärare och elevhälsoteam. Vidare framgår att speciallärare har veckovisa handledningstillfällena med lärarna och att de även där diskuterar såväl lektionsplanering som specifika möjligheter till variation för elever. Lärare och resurspedagoger har däremellan fortsatt att utgå från Skolinspektionens utvecklingsområden i sin planering och arbete med elever. Därutöver framgår att undervisningslokalerna har möblerats om för att på ett enklare sätt möjliggöra en flexibilitet mellan arbete i grupp och par och individuellt arbete. Både planering och genomförande av undervisningen har ett ökat fokus på arbete i olika konstellationer.

Huvudmannen redovisar även att lärare och resurspersoner träffar ämneslärare kontinuerligt för att diskutera planering och vilka moment som kan fungera ämnesövergripande och årskursövergripande. Detta implementeras därefter i undervisningen. Vidare har skolans ämnesövergripande arbete utvecklats under vårterminen. Huvudmannen ger som exempel ett projektarbete kring bilens utveckling där gemensamma diskussioner och arbete i par eller grupp varit i fokus. Under vårterminen har lärarna deltagit i flera pedagogiska möten, för att diskutera variation, återhämtning och struktur med övriga lärare i åk 4–6. Dessa möten är ett led i skolans kollegiala arbete för att dela goda exempel, öka fokus på ovanstående rubriker och utveckla undervisningens förutsättningar för goda resultat.

Vidare har lärare, resurspedagoger och speciallärare kartlagt vilka kompletterande material som kan vara till hjälp för eleverna och sedan utökat det praktiska och laborativa pedagogiska materialet, för att göra det till en naturlig möjlighet i all undervisning. Lärarna har även ett utökat fokus på att använda digitala kompensatoriska hjälpmedel för att öka

variation och anpassning och de arbetar med eleverna så att de blir än mer trygga i användandet.

Av huvudmannens redovisning framgår att skolans uppföljning och utvärdering visar att det finns ett ökat fokus på och genomförande av gemensamt arbete för eleverna. Lärarna utgår nu alltid från gruppundervisning, såväl årskursvis som över årskurser och vid behov genomförs individuell undervisning som förstärkning. Uppföljningen har även visat att variationen i undervisningen har ökat samt att flera elever nu kan ta till sig undervisning i ett större sammanhang utan att känna oro och stress över de skiften som variationen kan innebära. Skolan har även sett en ökad motivation hos eleverna samt att flera av eleverna utvecklat förmågor som hjälper dem att förhålla sig till ett större sammanhang och på så vis en ökad förmåga att ta till sig undervisningen i ordinarie klass.

Däremot framgår av redovisningen att skolan fortsatt har behov av att arbeta med att skapa förutsättningar för eleverna att utveckla sina förmågor i samarbete och diskussion. Skolan kommer därför att fortsätta det arbete som startats upp under våren, exempelvis genom att även fortsättningsvis ha variation i undervisningen som en särskild punkt vid de veckovisa handledningstillfällen som lärarna har med specialläraren och att komplettera det laborativa och praktiska materialet utifrån de elever som nu tillhör gruppen. Därutöver beskriver huvudmannen att det framkommit att ett särskilt utvecklingsarbete kring samverkansmöjligheter i ämnet matematik behöver genomföras under hösten genom kontinuerliga problemlösningstillfällen i grupp. Detta kommer att följas upp vid handledningstillfällen med speciallärare.

Slutligen framgår att skolan har utvärderat arbetet på flera sätt, exempelvis observationer, samtal med pedagoger och elever och arbete med analysfrågor. Vidare framgår att skolan, för att ta reda på elevernas uppfattning, har lagt till en punkt om undervisningens variation i de veckovisa utvärderingarna av undervisning och lärande som planerats för höstterminen. Pedagogerna kommer att utvärdera sin undervisning utifrån elevernas svar och med hjälp av analysfrågor baserade på Skolinspektionens observationer och rekommendationer.

Mot ovanstående bakgrund bedömer Skolinspektionen att huvudmannen vidtagit tillräckliga åtgärder för att höja kvaliteten i skolenhetens arbete i denna del.

Delområde 2: Undervisningens fokus på kunskapsutveckling

Ett utvecklingsarbete behövde inledas inom följande del:

- Lärarna behöver ytterligare utveckla arbetet med att anpassa arbetssätt till elevernas olika behov och förutsättningar.

Av huvudmannens redovisning framgår att skolledningen har lett diskussioner kring förändringsbehov så som organisation, handledning, observationer och materialinköp samt att ett antal insatser startats:

Som underlag för de veckovisa handledningsmötena och för diskussion genomför speciallärare lektionsobservationer minst 60 min/vecka. Skolan har gått igenom kartläggningar för befintliga elever. Genomgång och diskussioner tillsammans med speciallärare kring kartläggning och behov ligger till grund för anpassningar av till exempel arbetssätt, material och kompensatoriska hjälpmedel. Elevernas anpassningar utvärderas löpande tillsammans med speciallärare och justeras efterhand. Som underlag används bland annat speciallärares observationer av undervisningen. Vidare beskriver huvudmannen att inför varje nytt arbetsområde går lärare och resurspedagoger igenom planeringen och ser vilka anpassningar som de behöver göra för respektive elev och för gruppen. Vid behov går planeringen även igenom med ämneslärare.

Därutöver beskriver huvudmannen omfattande utvecklingsinsatser som skolan genomfört och som handlar om att förmedla undervisningens syfte och mål samt strukturera och rama in skoldag och lektioner.

Av huvudmannens redovisning framgår att skolan ser effekter som att lärarna har inlett sitt arbete med att utveckla arbetet med anpassningar samt att speciallärare och skolledning upplever en ökad diskussion och aktivt arbete med att hitta rätt anpassningar för såväl grupp som individ. De ser att det nu är ett större fokus på att hitta anpassningar som fungerar redan på gruppnivå.

Av huvudmannens redovisning framgår att skolan har utvärderat arbetet på flera sätt, exempelvis genom observationer, samtal med pedagoger och elever och arbete med analysfrågor.

Slutligen beskriver huvudmannen att skolan kommer att bedriva ett fortsatt arbete för att utveckla arbete med anpassningar under hösten, genom handledning från speciallärare med utgångspunkt i kartläggningar, uppföljning av anpassningar och observationer av undervisning. Skolan

kommer i arbetet att använda sig av Skolverkets material kring stöd för kollegialt samarbete kring stödinsatser. Vidare kommer skolan att vid mitterminsavstämning med skolledningen lägga särskild vikt vid anpassning av undervisningen på såväl grupp- som individnivå.

Mot ovanstående bakgrund bedömer Skolinspektionen att huvudmannen har påbörjat ett arbete som ligger i linje med Skolinspektionens bedömning av vad som behövs för att höja kvaliteten i arbetet. Skolinspektionen förutsätter att utvecklingsarbetet fortskrider enligt den planering som huvudmannen redovisat.

Delområde 3: Förhållningssätt i undervisningen

Ett utvecklingsarbete behövde inledas inom följande del:

- Lärarna behöver, under ledning av rektorn, utveckla metoder för att kontinuerligt involvera eleverna i undervisningens utformning.

Av huvudmannens redovisning framgår att skolledning, pedagoger och speciallärare har fört samtal kring hur elevernas inflytande kan öka och att samtal med elever kring deras syn på inflytande och vilken inställning de har till att vara delaktiga i undervisningens utformning har inletts.

Därutöver har skolan genomfört utvärderingar efter avslutat arbetsområde för att se på vilket sätt eleverna upplevt arbetsmetoder, arbetssätt och material i syfte att ge eleverna inflytande över planeringen av kommande arbetsområde. Vidare framgår av skolan använder bildstöd för att hjälpa elever att uttrycka sin känsla/upplevelse av olika delar så som arbetsmetoder, arbetssätt eller material. Därutöver använder lärarna sig av olika metoder för att utvärdera lektioner och skoldagar.

Av huvudmannens redovisning framgår att rektorn ser effekter i form av ett ökat fokus på att inhämta elevernas synpunkter på till exempel arbetssätt och arbetsmetoder. Elevernas synpunkter inhämtas under fler tillfällen än tidigare såväl dagligen som efter avslutat arbetsområde. De utgör på ett tydligare sätt underlag vid fortsatt planering av lektioner och arbetsområden. Frågan är också en del av de punkter som lyfts vid arbetslagsmöten och vid handledning med speciallärare.

Av huvudmannens redovisning framgår att skolan har utvärderat arbetet med elevernas delaktighet på flera sätt, exempelvis genom observationer, samtal med pedagoger och elever och arbete med analysfrågor.

Slutligen framgår av huvudmannens redovisning att skolan fortsatt behöver hitta vägar där eleverna kan få utveckla sin förmåga att uttrycka tankar och synpunkter kring undervisningens upplägg och genomförande. Skolan kommer därför att söka inspiration och kunskap genom Skolverkets modul "Delaktighet och inflytande i undervisningen" under läsåret 24/25. Därutöver kommer eleverna och pedagogerna att arbeta med specifika frågor kring inflytande, upplevelse av undervisning och lärande vid ett tillfälle per vecka och de dagliga summeringarna av dagen kommer att innehålla specifika frågor kring upplevelsen av dagens innehåll och arbetssätt/arbetsmetoder. Vidare ser skolan att de behöver ge en tydligare återkoppling till eleverna på vilket sätt deras synpunkter har involverats i och påverkat planering av kommande lektion och arbetsområde. Elever kommer också att, inför mitterminsavstämningen, få besvara frågor kring deras upplevelse av delaktighet och inflytande. Pedagogerna kommer att utvärdera sin undervisning utifrån elevernas svar och med hjälp av analysfrågor baserade på Skolinspektionens observationer och rekommendationer.

Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen att huvudmannen har påbörjat ett arbete som ligger i linje med Skolinspektionens bedömning av vad som behövs för att höja kvaliteten i arbetet. Skolinspektionen förutsätter att utvecklingsarbetet fortskrider enligt den planering som huvudmannen redovisat.

På Skolinspektionens vägnar

X

Anna Sundman Marknäs

Beslutsfattare

Signerat av: Anna Sundman Marknäs

X Kerstin Martinsson

Föredragande

Signerat av: Kerstin Martinsson

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida.

Bilaga 1: Författningsstöd

Skollag (2010:800) och skolförordning (2011:185)

Av 1 kap. 4 § skollagen framgår att utbildningen inom skolväsendet syftar till att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Utbildningen ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. I utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

Enligt 1 kap. 11 § skollagen ska det för varje skolform och för fritidshemmet gälla en läroplan som utgår från bestämmelserna i denna lag. Läroplanen ska ange utbildningens värdegrund och uppdrag. Den ska också ange mål och riktlinjer för utbildningen.

Av 10 kap. 8 § skollagen ska en kursplan gälla för varje ämne.

Av 9 kap. 1 § skolförordningen framgår att läroplanen finns i förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet. Av 3 § framgår att kursplaner för grundskolans ämnen ingår i läroplanen och att kursplanerna kompletteras av kriterier för bedömning av kunskaper och betygskriterier.

Av 3 kap. 2 § skollagen ska alla barn och elever i samtliga skolformer ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Elever som till följd av en funktionsnedsättning har svårt att uppfylla de olika betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som gäller, ska ges stöd som syftar till att så långt som möjligt motverka funktionsnedsättningens konsekvenser.

Enligt 3 kap. 8 § skollagen får särskilt stöd ges i stället för den undervisning eleven annars skulle ha deltagit i eller som komplement till denna. Det särskilda stödet ska ges inom den elevgrupp som eleven tillhör om inte annat följer av denna lag eller annan författning. Enligt 9 § ska ett åtgärdsprogram utarbetas för en elev som ska ges sådant särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Det särskilda stödet för en elev i grundskolan

ska vidare ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas. Av 3 kap. 11 § skollagen framgår vidare att ett beslut enligt 9 § för en elev i grundskolan får innebära att särskilt stöd ska ges enskilt eller i en annan undervisningsgrupp (särskild undervisningsgrupp) än den som eleven normalt hör till, om det finns särskilda skäl.

Av 3 kap. 10 § skollagen framgår att det särskilda stödet ska ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas.

Enligt 4 kap. 9 § skollagen ska barn och elever ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem. Informationen och formerna för barnens och elevernas inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Eleverna ska alltid ha möjlighet att ta initiativ till frågor som ska behandlas inom ramen för deras inflytande över utbildningen.

Enligt 5 kap. 2 § skolförordningen ska eleverna genom strukturerad undervisning ges ett kontinuerligt och aktivt lärarstöd i den omfattning som behövs för att skapa förutsättningar för att eleverna ska uppfylla de kriterier för bedömning av kunskaper eller betygskriterier som minst ska uppfyllas och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för utbildningen.

Läroplan för grundskolan (Lgr22 [SKOLFS 2010:37])

Av den inledande delen av grundskolans läroplan (Lgr 22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning) framgår bland annat att undervisningen ska anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Den ska främja elevernas fortsatta lärande och kunskapsutveckling med utgångspunkt i elevernas bakgrund, tidigare erfarenheter, språk och kunskaper. Skollagen föreskriver att utbildningen inom varje skolform ska vara likvärdig, oavsett var i landet den anordnas. En likvärdig utbildning innebär inte att undervisningen ska utformas på samma sätt överallt eller att skolans resurser ska fördelas lika. Hänsyn ska tas till elevernas olika förutsättningar och behov. Skolan har ett särskilt ansvar för de elever som av olika anledningar har svårigheter att nå målen för utbildningen. Därför kan undervisningen aldrig utformas lika för alla. Skolan ska aktivt och medvetet främja elevernas lika rättigheter och möjligheter, oberoende av könstillhörighet. Skolan har också ett ansvar för att

synliggöra och motverka könsmönster som begränsar elevernas lärande, val och utveckling. Hur skolan organiserar utbildningen, hur eleverna blir bemötta samt vilka krav och förväntningar som ställs på dem bidrar till att forma deras föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt. Skolan ska därför organisera utbildningen så att eleverna möts och arbetar tillsammans samt prövar och utvecklar sin förmåga och sina intressen med samma möjligheter och på lika villkor oberoende av könstillhörighet.

Vidare framgår det av läroplanen för grundskolan (Lgr 22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter) att skolan ska klargöra för elever och föräldrar vilka mål utbildningen har, vilka krav skolan ställer och vilka rättigheter och skyldigheter elever och deras vårdnadshavare har. Att den enskilda skolan är tydlig i fråga om mål, innehåll och arbetsformer är en förutsättning för elevers och vårdnadshavares rätt till inflytande och påverkan. Det är inte minst viktigt som underlag för den enskildes val i skolan. Undervisningen ska utveckla elevernas förmåga att ta ett personligt ansvar. Genom att delta i planering och utvärdering av den dagliga undervisningen och få välja kurser, ämnen, teman och aktiviteter, kan eleverna utveckla sin förmåga att utöva inflytande och ta ansvar.

Skolan ska också enligt läroplanen för grundskolan (Lgr 22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Skolans uppdrag) stimulera elevernas kreativitet, nyfikenhet och självförtroende samt deras vilja att pröva och omsätta idéer i handling och lösa problem. Eleverna ska få möjlighet att ta initiativ och ansvar samt utveckla sin förmåga att arbeta såväl självständigt som tillsammans med andra. Skolans uppdrag att främja lärande förutsätter en aktiv diskussion i den enskilda skolan om kunskapsbegrepp, om vad som är viktig kunskap i dag och i framtiden och om hur kunskapsutveckling sker. Olika aspekter på kunskap och lärande är naturliga utgångspunkter i en sådan diskussion. Eleverna ska få uppleva olika uttryck för kunskaper.

Av läroplanen för grundskolan (Lgr 22, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.2 Kunskaper) framgår vidare att skolan ska ansvara för att eleverna inhämtar och utvecklar sådana kunskaper som är nödvändiga för varje individ och samhällsmedlem. Utforskande, nyfikenhet och lust att lära ska utgöra en grund för skolans verksamhet. Skolan ska erbjuda eleverna strukturerad undervisning under lärares ledning, såväl i helklass som enskilt. Skolan ska ansvara för att varje elev efter genomgången grundskola bland annat kan lösa problem och omsätta idéer i handling på ett kreativt och ansvarsfullt sätt, kan använda sig av ett kritiskt tänkande och självständigt formulera ståndpunkter

grundade på kunskaper och etiska överväganden samt kan lära, utforska och arbeta både självständigt och tillsammans med andra och känna tillit till sin egen förmåga. Lärarna ska sträva efter att i undervisningen balansera och integrera kunskaper i sina olika former. Vidare framgår det av riktlinjerna avseende kunskaper att alla som arbetar i skolan bland annat ska uppmärksamma och stödja elever i behov av extra anpassningar eller särskilt stöd. Vidare ska lärare bland annat ta hänsyn till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande, stärka elevernas vilja att lära och elevens tillit till den egna förmågan, ge utrymme för elevens förmåga att själv skapa och använda olika uttrycksmedel, stimulera, handleda och ge extra anpassningar eller särskilt stöd till elever som har svårigheter samt organisera och genomföra arbetet så att eleven därigenom utvecklas efter sina förutsättningar och samtidigt stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga.

Enligt läroplanen för grundskolan (Lgr 22, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande) ska elever ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem. Informationen och formerna för elevernas inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Vidare framgår det att skolans mål är att varje elev genom egen ansträngning och delaktighet, utifrån sina förutsättningar, bland annat tar ansvar för sitt lärande samt successivt utövar ett allt större inflytande över sin utbildning och det inre arbetet i skolan. Lärare ska också bland annat utgå från att eleverna kan och vill ta ett personligt ansvar för sin inläring och för sitt arbete i skolan, svara för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll, se till att detta inflytande ökar med stigande ålder och mognad och svara för att eleverna får pröva olika arbetssätt och arbetsformer samt tillsammans med eleverna planera och utvärdera undervisningen.

Enligt läroplanen (Lgr 22, 2.6 Skolan och omvärlden) ska eleverna få en utbildning av hög kvalitet i skolan.